

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи та
молодіжної політики
Маріупольського державного університету

Юлія ДЕМИДОВА

«05» березня 2026 р.

ВИСНОВОК

**Маріупольського державного університету
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
ВОСКОБОЙНИКА ДМИТРА ВАСИЛЬОВИЧА
на тему «Трансформація зайнятості населення
в контексті цифровізації економіки України»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 051 Економіка**

Витяг

з протоколу №2

міжкафедрального семінару економіко-правового факультету
Маріупольського державного університету
від 26 лютого 2026 року

Присутні:

Головуючий на засіданні – в.о. завідувача кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.н.держ.упр., доцент Наталя БАЛАБАНОВА,

директор навчально-наукового інституту управління, професор кафедри публічного управління та адміністрування, д.е.н., професор Денис ТАРАСЕНКО, завідувач кафедри маркетингу та туризму, д.е.н., професор Анжеліка БАЛАБАНИЦЬ, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., доцент Роман ТОЛПЕЖНИКОВ, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, д.е.н., доцент Володимир ПАНЧЕНКО, завідувач кафедри менеджменту та фінансів, к.е.н., доцент Марина ГОРБАШЕВСЬКА, завідувач кафедри економіки праці, к.е.н., доцент Світлана ЛАНСЬКА, завідувач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища, к.е.н., доцент Христина МІТЮШКІНА, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент Ольга БЕЗЗУБЧЕНКО, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент Ганна ОМЕЛЬЧЕНКО, доцент кафедри економіки праці, к.е.н., доцент Клавдія ТАХТАРОВА, доцент кафедри менеджменту та фінансів, к.е.н., доцент Вікторія КОВЕРЗА, доцент кафедри менеджменту та фінансів, к.е.н., доцент Вікторія МАЦУКА, доцент кафедри маркетингу та туризму, к.е.н., доцент Інна АРАКЕЛОВА, здобувач вищої освіти ступеня «Доктор філософії» з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка Дмитро ВОСКОБОЙНИК, доцент кафедри економіки праці, к.е.н., доцент Валерія ПОДУНАЙ (секретар).

Запрошені:

Юлія ДЕМИДОВА – к.пед.н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики Маріупольського державного університету,

Алла НОВІКОВА – начальник відділу з питань запобігання та виявлення корупції Маріупольського державного університету,

Олег ОСТРОПОЛЬСЬКИЙ – аспірант МДУ 3 року підготовки за спеціальністю 051 Економіка,

Владислав ЧУВАРДИНСЬКИЙ – аспірант МДУ 2 року підготовки за спеціальністю 051 Економіка,

Владислав КАЛІНІН – аспірант МДУ 4 року підготовки за спеціальністю 292 Міжнародні економічні відносини.

Серед присутніх – 4 доктори наук (4 – з економічних наук), 11 кандидатів наук (в т.ч. 10 – з економічних наук, 1 – з державного управління).

Порядок денний

2. Публічна презентація дисертаційної роботи здобувача кафедри економіки та міжнародних економічних відносин економіко-правового факультету Маріупольського державного університету Воскобойника Дмитра Васильовича на тему: «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка (науковий керівник к.е.н., доцент Ланська Світлана Петрівна).

До Вашої уваги на розгляд на публічній презентації пропонується дисертаційна робота Воскобойника Дмитра Васильовича на тему: «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України», представленої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка.

Тему дисертаційної роботи було затверджено рішенням Вченої ради МДУ від 02 листопада 2022 р. (протокол № 3 від 02 листопада 2022 р.) з формулюванням «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України».

До кафедри представлені для розгляду: академічна довідка про виконання освітньо-наукової програми, висновок наукового керівника, копії наукових публікацій, рукопис дисертації, акти впровадження та інші матеріали.

ВИСТУПИЛИ:

Дмитро ВОСКОБОЙНИК представив презентацію за основними положеннями дисертації «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України», поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки зі спеціальності 051 Економіка.

Шановна головуєча, шановні учасники міжкафедрального семінару!

До вашої уваги представлено дисертаційну роботу на тему: «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України».

Активізація процесів цифровізації економіки охоплює всі сфери суспільного життя, зумовлюючи глибокі структурні зрушення у функціонуванні ринку праці, що актуалізує потребу в оновленні підходів до формування політики зайнятості з урахуванням нових реалій.

Вирішення цих питань набуло особливої актуальності для України, де цифровізація, визначена стратегічним вектором національного розвитку, виступає водночас критичним інструментом забезпечення стійкості економіки та збереження трудового потенціалу. Прояви трансформації зайнятості населення в країні потребують детального наукового дослідження, що актуалізує питання визначення сучасних підходів щодо їх регулювання в контексті цифровізації економіки.

Дослідженню питань формування та розвитку зайнятості населення присвячено роботи українських й іноземних науковців – С. Бандура, В. Васильченка, С. Калініної, А. Колота, Е. Лібанової, М. Махсми, В. Петюха, Д. Аутора, С. Брю, П. Джуанкара, Дж. Кейнса, К. Макконнелла та ін.

Питання змісту трансформаційних змін та їх впливу на економіку в цілому та ринок праці, зокрема, висвітлено в наукових роботах В. Брича, Л. Ільч, Н. Петришиної, А. Турила, Дж. Стігліца, Е. Тоффлера, С. Туль, Ю. Шайгородського, Й. Шумпетера та ін.

Впливу процесів цифровізації на стан трудових ресурсів економіки присвячено наукові роботи Н. Азьмук, О. Беззубченко, М. Горбашевської, В. Панченка, І. Петрової, Н. Резнікової, М. Шкурат, Р. Бухта, П. Верхофа, Т. Месенбурга, Р. Хікса, Дж. Чакалтани та ін.

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, стрімка динаміка поширення цифрових процесів потребує поглибленого аналізу їхнього впливу на сферу зайнятості України, зважаючи на те, що в сучасних реаліях цифровізація економіки є не лише рушієм модернізації, а й стратегічним інструментом адаптації країни до викликів часу. Зазначене зумовило вибір теми дисертації, визначило її мету та концептуальну спрямованість.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до тематики науково-дослідної роботи Маріупольського державного університету за науковими темами кафедри економіки праці «Світовий ринок праці в умовах глобальних трансформацій економічного розвитку», кафедри економіки та міжнародних економічних відносин «Економічна безпека країн Європи в умовах сучасних глобальних трансформацій».

Метою дисертаційної роботи є розвиток теоретико-методологічних основ дослідження зайнятості населення та розробка науково-практичних рекомендацій щодо регулювання трансформації зайнятості в умовах цифровізації економіки України.

Для досягнення зазначеної мети було поставлено і вирішено такі завдання:

- проаналізувати теоретичні засади формування та розвитку зайнятості населення і механізмів її регулювання;
- ідентифікувати процес трансформації та його прояви в сфері зайнятості населення;
- дослідити цифровізацію економіки як чинник впливу на трансформацію зайнятості;
- проаналізувати тенденції розвитку зайнятості в Україні;
- визначити цифровізаційні трансформації державного регулювання зайнятості в Україні;
- дослідити вплив глобальних чинників на трансформацію зайнятості населення в контексті цифровізації;
- здійснити моделювання впливу цифровізації економіки на тенденції розвитку зайнятості населення;
- окреслити концептуальні засади регулювання трансформаційної зайнятості в Україні;
- обґрунтувати створення цифрової міграційної інфраструктури в Україні як чинника сприяння зайнятості населення.

Об'єктом дослідження є процес трансформації зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні й організаційно-економічні аспекти трансформації зайнятості населення в системі регулювання національного ринку праці в умовах цифровізації економіки України.

Теоретичною та методологічною основою дисертаційної роботи виступають положення сучасної економічної теорії, наукові праці провідних українських і зарубіжних вчених в області дослідження особливостей розвитку і регулювання зайнятості населення, а також цифровізації економіки.

Методологічною основою дисертаційної роботи є комплекс методів і підходів, які забезпечують концептуальну єдність дослідження: діалектичний метод наукового пізнання, а також загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: наукового узагальнення, аналізу й синтезу, порівняльного аналізу, статистичного аналізу, прогнозування, економетричного моделювання та ін.

Інформаційну базу дослідження становлять нормативно-правова база України з питань регулювання зайнятості населення, дані Державної служби статистики України, аналітичні матеріали ООН, Міжнародної організації праці, Міжнародної організації з міграції, монографічні та періодичні наукові видання, результати власних досліджень автора.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у поглибленні теоретико-методологічних основ дослідження зайнятості населення і розробці науково-практичних рекомендацій щодо регулювання трансформації зайнятості з урахуванням проявів цифровізації економіки України.

Конкретні наукові результати, які характеризують новизну проведеного дослідження, полягають у такому:

вперше:

розроблено концептуальний алгоритм формування цифрової міграційної інфраструктури в Україні як важливий інструмент проактивної політики регулювання зайнятості, що передбачає логічну послідовність етапів (підготовчий, розробки та пілотування, масштабування й оцінювання, інтеграції при постійному моніторингу та гарантуванні безпеки), з метою об'єднання різних цифрових сервісів у цілісну національну екосистему управління мобільністю людського капіталу в контексті трудоресурсного забезпечення економіки;

удосконалено:

організаційно-економічні засади регулювання зайнятості населення, а саме розроблено структурно-функціональну модель регулювання трансформаційної зайнятості в Україні, що відображає комплексний підхід до управління з урахуванням особливостей розвитку країни в сучасних умовах через виокремлення на основі чинників і характеристик трансформаційної зайнятості (обумовлююча складова) мети, завдань, принципів, векторів, інструментів її регулювання (функціональна складова), що мають призводити до комплексу результатів соціально-економічного, інституційного та стратегічного характеру (результуюча складова), демонструючи багатовимірність, системний характер та інтеграцію сучасних процесів у сфері зайнятості країни;

теоретико-прикладні засади регулювання зайнятості населення, а саме на основі систематизації наявних складових політики України із рекомендаціями МОП щодо управління зайнятістю, обґрунтовано доцільність і розроблено комплексний підхід до формування національної політики зайнятості в Україні як концептуальної рамки, в межах якої здійснюється узгодження різних напрямів державної політики (економічної, промислової, соціальної, демографічної, міграційної, інклюзивної), що має реалізовуватись в контексті людиноцентричного підходу та сприяти підвищенню конкурентоспроможності країни;

отримали подальшого розвитку:

теоретико-методологічні основи дослідження зайнятості, а саме виходячи з того, що трансформація зайнятості є багатовимірним процесом, зумовленим одночасною дією глобальних та локальних чинників, запропоновано класифікацію проявів трансформації зайнятості (за характером змін, формою організації праці, технологічним виміром, соціально-інституційними наслідками, структурними зрушеннями, напрямками впливу);

концептуальні основи регулювання зайнятості населення, а саме запропоновано концептуальний підхід до визначення складових трансформації зайнятості, що поєднує сукупність рівнів її реалізації, проявів, видів, типів й етапів, що формуються внаслідок впливу зовнішніх і внутрішніх чинників та є основою для модернізації політики регулювання зайнятості;

понятійно-категорійний апарат дослідження зайнятості через надання авторських визначень понять: *трансформація зайнятості*, яку запропоновано визначати як багаторівневий та динамічний процес кількісних і якісних змін у формах, структурі, змісті та

умовах реалізації праці, що відбувається під впливом взаємодії комплексу чинників, які призводять до якісно іншого стану функціонування системи та зумовлюють перегляд моделей використання робочої сили, соціально-трудова відносин і механізмів державного регулювання; *трансформаційна зайнятість* – як особливий стан зайнятості населення, що формується під впливом структурних, технологічних і інституційних перетворень у сфері реалізації праці та характеризується значущими змінами в структурі зайнятого населення, поширенням нових моделей взаємодії на ринку праці, переорієнтацією потоків робочої сили тощо, зумовлюючи необхідність актуалізації регулюючої ролі держави у координації трансформаційних процесів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані висновки теоретичного та науково-прикладного характеру виступають основою формування організаційно-економічних засад регулювання трансформації зайнятості населення з урахуванням проявів цифровізації економіки України.

Рекомендації та пропозиції, викладені в дисертації, використовуються в діяльності Державного центру зайнятості, Івано-Франківської торгово-промислової палати, ГО «Офіс міграційної політики», Асоціації «Всеукраїнська асоціація компаній з міжнародного працевлаштування», що засвідчено відповідними довідками.

Наукові результати дисертації використовуються також у навчальному процесі Маріупольського державного університету при викладанні дисциплін «Державне регулювання зайнятості», «Цифрові трансформації трудових ресурсного забезпечення економіки».

Дисертаційна робота є результатом самостійної наукової роботи автора. Всі викладені положення отримані особисто автором. З робіт, опублікованих у співавторстві, використано тільки ті ідеї і положення, які є результатом власної роботи здобувача.

Основні положення і результати дисертації доповідались і отримали схвалення на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях і круглих столах.

За темою дослідження опубліковано 23 наукові праці, у тому числі 6 статей у наукових фахових виданнях України, з яких 2 є одноосібними, 16 публікацій тез доповідей.

На основі систематизації наукових підходів до визначення категорії «зайнятість» акцентовано увагу на її системному характері, виокремлено ключові аспекти (економічний, соціальний, правовий, структурно-організаційний, функціональний) і проаналізовано основні концепції зайнятості (повна, ефективна, продуктивна, глобальна). Узагальнення підходів до класифікації форм і видів зайнятості дозволило дійти висновку про ускладнення їх розмежування та формування поліформної структури зайнятості в сучасних умовах, що обумовлює потребу перегляду традиційних підходів до аналізу й регулювання зайнятості населення. Обґрунтовано необхідність державного регулювання ринку праці, розкрито його зміст і систематизовано підходи щодо регулювання зайнятості населення (рисунок 1 СЛАЙДУ 1), а також підкреслено ключову роль регулювання зайнятості в системі соціально-економічної політики держави. Окрему увагу приділено міжнародному стандарту МОП щодо змісту національної політики зайнятості як центрального елемента комплексної регуляторної рамки забезпечення системного взаємозв'язку та узгодженості між різними напрямками політики країни, що є проявом людиноцентричного підходу найвищого рівня (рисунок 2 СЛАЙДУ 1).

На основі систематизації наукових підходів до трактування дефініції «трансформація» в контексті економічного розвитку встановлено, що в сучасних умовах трансформаційні процеси характеризуються підвищеною динамічністю, що актуалізує потребу посилення ролі держави як регулятора економічних процесів, зокрема з урахуванням наявності як конструктивних, так і деструктивних проявів трансформації на ринку праці. Обґрунтовано, що трансформацію зайнятості доцільно розглядати як багатовимірний процес, зумовлений взаємодією різнорівневих чинників – зовнішніх і внутрішніх; запропоновано класифікацію проявів трансформації зайнятості (СЛАЙД 2) (за характером змін, за формою організації праці, за технологічним виміром, за соціально-інституційними наслідками, за структурними зрушеннями, за напрямками впливу). Наведено деталізовану класифікацію видів трансформації зайнятості, визначено рівні її структурних змін, що відображають системну та

ієрархічну природу процесу, розкрито етапізаційний підхід до трансформації зайнятості та сформовано її інтегральну типологію. Запропоновано *концептуальний підхід до визначення складових трансформації зайнятості населення* (СЛАЙД 3), а також авторські визначення понять «*трансформація зайнятості*» та «*трансформаційна зайнятість*».

Дослідження цифровізації як чинника трансформації зайнятості ґрунтується на узагальненні наукових підходів до сутності цифровізації та виокремленні етапів цифрових змін (рисунок 1 СЛАЙДУ 4), що дало змогу позиціонувати формування цифрової економіки як якісно нового типу економічної системи. На цій основі проаналізовано теоретичні засади цифрової економіки, її структурні особливості та підходи до визначення її міжнародного вимірювання. Узагальнення позитивних і негативних наслідків поширення цифрових технологій в сфері зайнятості (таблиця 1 СЛАЙДУ 4) дозволило дійти висновку про їх комплексний характер порівняно з попередніми етапами трансформацій. З урахуванням розвитку нових форм зайнятості (СЛАЙД 5), зокрема платформної праці, та зростання значущості цифрових компетентностей обґрунтовано перехід від стандартних трудових відносин до децентралізованих, мережових і проєктно орієнтованих моделей праці, що актуалізує інтелектуалізацію людських ресурсів і потребу формування науково обґрунтованої державної політики регулювання зайнятості в умовах цифровізації економіки.

У процесі аналізу тенденцій розвитку зайнятості в Україні виявлено низхідну динаміку показників економічної активності робочої сили та зайнятості населення, скорочення частки молоді у структурі зайнятих (рисунок 1, таблиця 1 СЛАЙДУ 6) і збереження домінування найманої праці; зафіксовано зменшення чисельності неформально зайнятого населення за наявності одночасно високої частки неформального сектору (близько 20%). Галузева структура зайнятості залишається відносно стабільною, професійна структура характеризується зростанням ролі професіоналів, що свідчить про підвищення значущості кваліфікованої праці для економічного розвитку. Аналіз гендерної структури зайнятості та впливу безпекових чинників дозволив обґрунтувати ймовірність поступового зменшення традиційної гендерної переваги чоловіків на користь жінок, що актуалізує потребу коригування державної політики зайнятості з акцентом на подоланні гендерних бар'єрів (рисунок 2 СЛАЙДУ 6). Виявлено сталий депопуляційний тренд і негативний вплив міграційних процесів на динаміку трудових потоків: до 2022 р. – переважно через трудову міграцію, з 2022 р. – через вимушений виїзд населення, зокрема кваліфікованих людських ресурсів, що посилює ризики структурних дисбалансів трудових потоків та забезпечення у разі неповоротності мігрантів. Доведено формування середньострокового дефіциту в робочій силі (рисунок 3 СЛАЙДУ 6), що актуалізує потребу перегляду підходів до державної політики зайнятості, зокрема щодо регулювання міграції в контексті трудових потоків та забезпечення економіки.

З метою визначення змісту цифровізаційних трансформацій державного регулювання зайнятості в Україні здійснено порівняльний аналіз складових державної політики у сфері зайнятості з підходами МОП (таблиця 1 СЛАЙДУ 7), що дало змогу констатувати відсутність в Україні національної політики зайнятості як цілісної інтегрованої рамки. Виявлено відповідні розбіжності з міжнародними стандартами МОП, на основі чого зроблено висновок про доцільність наближення системи державного регулювання зайнятості України до зазначених стандартів. Доведено, що цифровізація істотно трансформує систему державного регулювання зайнятості в Україні, змінюючи її інструменти та механізми функціонування, зокрема через розвиток електронних сервісів ДСЗУ, інтеграцію державних інформаційних систем та автоматизацію процесів взаємодії. Виокремлено етапи цифровізації державного регулювання зайнятості в Україні (таблиця 2 СЛАЙДУ 7) та ключові виклики цього процесу, а також обґрунтовано пріоритетні напрями подальших цифрових трансформацій як необхідну умову формування ефективної, адаптивної та інтегрованої національної політики зайнятості в умовах післявоєнного відновлення та цифрового розвитку економіки.

У процесі дослідження впливу глобальних чинників на трансформацію зайнятості населення обґрунтовано, що під впливом глобалізації цифровізація еволюціонувала від інструментального ресурсу до ключової системної передумови модернізації державної політики у сфері зайнятості. Виокремлено основні компоненти глобального впливу на цифрову трансформацію державного регулювання зайнятості, що дозволило зробити висновок про трансформацію концепції державного регулювання зайнятості, яке набуває нових форм і змісту залежно від інституційних та соціально-економічних особливостей країн (з посиленням ролі цифрових сервісів, мобільності робочої сили, інтеграції з соціальною політикою) (рисунок 1 СЛАЙДУ 8). Доведено, що адаптація політики зайнятості до глобальних трендів міжнародного ринку праці є необхідною передумовою збереження конкурентоспроможності людських ресурсів і забезпечення сталого соціально-економічного розвитку країни. З використанням матеріалів МОП узагальнено міжнародний досвід інтеграції цифровізації у політики зайнятості (рисунок 2 СЛАЙДУ 8) та обґрунтовано доцільність формування адаптивних політичних рамок. Аналіз досвіду окремих країн засвідчив можливість упровадження цифрових інструментів навіть за умов цифрового розриву, що дозволяє розглядати глобалізацію не лише як зовнішній вплив, а й як каталізатор внутрішніх інституційних змін і переходу до якісно нової парадигми державного регулювання зайнятості та трудових потоків.

Враховуючи, що цифровізація є провідним каталізатором трансформацій у системі соціально-трудова відносин і формує новий інституційно-технологічний ландшафт ринку праці, здійснено оцінювання її впливу на рівень зайнятості за допомогою економетричного моделювання для країн Європейського Союзу (СЛАЙД 9). Результати аналізу засвідчили неоднорідний і багатофазний характер впливу цифрових та інноваційних чинників: зростання частки інтернет-користувачів позитивно корелює з рівнем зайнятості, тоді як збільшення державних асигнувань на НДДКР (чинник із найбільшою силою впливу), розширення доступу домогосподарств до Інтернету та активніше використання ІКТ підприємствами мають тенденційно негативний коротко- та середньостроковий ефект, що відображає структурні зрушення та технологічне заміщення праці. Прогнозування до 2030 р. показало очікуване зростання рівня зайнятості до 75% і підтвердило, що трансформаційний характер інноваційних процесів, насамперед НДДКР, зумовлює їх істотно сильніший вплив на сферу зайнятості порівняно з іншими цифровими індикаторами, актуалізуючи потребу в адаптивних механізмах розвитку навичок і стабілізації трудових ресурсного забезпечення економіки. Обґрунтовано необхідність актуалізації активного державного регулювання у сфері зайнятості з метою посилення позитивних ефектів цифрової трансформації та мінімізації пов'язаних соціально-економічних ризиків.

У процесі визначення концептуальних засад регулювання зайнятості населення, яка в сучасних умовах в Україні набула трансформаційного характеру, обґрунтовано необхідність переоцінки й актуалізації наявних напрямів державного регуляторного впливу. Встановлено, що в чинних програмних документах щодо післявоєнного відновлення та розвитку України виокремлено економічний, цифровізаційний і соціальний вектори державної політики, водночас відсутнім є системний напрям, спрямований на цілеспрямовану підтримку, відновлення та розвиток зайнятості населення, що є критично важливим для формування належного трудових ресурсного забезпечення економіки.

Наголошуючи на необхідності формування в Україні нових концептуальних засад регулювання сфери зайнятості, запропоновано мету, завдання, принципи, вектори та очікувані результати реалізації регулювання зайнятості населення, що відображають специфіку національних умов. Як підсумок розроблено *структурно-функціональну модель регулювання трансформаційної зайнятості в Україні* (СЛАЙД 10).

Обґрунтовано, що провідною умовою реалізації політики регулювання трансформаційної зайнятості в Україні має бути реформатування державного регулювання зайнятості у національну політику зайнятості відповідно до стандартів МОП та євроінтеграційних орієнтирів. Зроблено висновок, що національна політика зайнятості в

Україні має стати мультисекторальним каркасом державного управління, який забезпечуватиме узгодженість економічних, соціальних та інших політичних напрямів у межах соціально-економічного розвитку країни, запропоновано комплексний підхід до її формування (СЛАЙД 11).

Враховуючи посилення значущості міграційного вектора в контексті регулювання зайнятості населення, обґрунтовано доцільність інфраструктурного підходу до управління міграційними процесами, в межах якого ключову роль відіграє цифрова міграційна інфраструктура. Визначено актуальність її формування в Україні: наявні цифрові сервіси становлять базові елементи такої інфраструктури, однак їх переважна орієнтація на внутрішній ринок праці актуалізує розвиток інструментів віртуальної трудової міграції. Обґрунтовано, що створення повноцінної цифрової міграційної інфраструктури потребує формування єдиного цифрового контуру взаємодії; ідентифіковано ключові ризики щодо її розвитку (цифровий розрив, інформаційна вразливість, загрози кібербезпеці), обґрунтовано доцільність багаторівневого поетапного підходу до її формування. Доведено, що ефективність функціонування такої інфраструктури безпосередньо залежить від рівня цифрових компетентностей населення, що актуалізує потребу в розширенні програм цифрового навчання.

Розроблено концептуальний алгоритм формування цифрової міграційної інфраструктури в Україні (СЛАЙД 12), що передбачає комплекс взаємопов'язаних етапів реалізації, відображаючи системну логіку переходу від розрізнених цифрових сервісів до інтегрованої національної системи управління зайнятістю та міграцією в країні.

Дякую за увагу!

Після закінчення презентації здобувача Воскобойника Дмитра Васильовича присутніми фахівцями були поставлені наступні питання:

Кандидат економічних наук, доцент Вікторія КОВЕРЗА:

Слайд 8, будь ласка. Підсумуйте, якими, за результатами вашого дослідження, є найбільш суттєві сучасні впливи глобалізації на цифровізацію державного регулювання зайнятості?

Дмитро ВОСКОБОЙНИК: Під час дослідження було виокремлено кілька основних компонент глобального впливу на цифрову трансформацію державного регулювання зайнятості, зокрема: перегляд ролі держави як регулятора ринку праці, підвищення залежності національних ринків праці від глобальних технологічних стандартів, необхідність уніфікації цифрових стандартів, транснаціонального обміну даними та формування гнучких інституційних інтерфейсів між державними службами зайнятості. Важливими також є виявлені можливості щодо впровадження цифрових інструментів на національному рівні навіть за умов цифрового розриву,

Доктор економічних наук, професор Володимир ПАНЧЕНКО:

Питання щодо запропонованого формування національної політики зайнятості в Україні – зокрема до слайдів 7 та 11: передусім, систематизуйте, які основні висновки ви зробили зі здійсненого змістовного моніторингу нормативних положень, а також деталізуйте, якою є провідна ідея реалізації запропонованого вами комплексного підходу щодо такої політики в Україні в контексті цифровізації?

Дмитро ВОСКОБОЙНИК: Під час аналізу було виявлено ряд розбіжностей з міжнародними стандартами МОП, зокрема: звужений предметний фокус регулювання зайнятості в Україні; відсутність акцентування уваги на принципах гідної праці; недостатня увага до питань гендерної рівності; фрагментарність і відсутність інтегрованого підходу; неповна інтеграція економічних, соціальних, фінансових, освітніх та інших інструментів. Крім того, за нормативними документами в Україні фактично відсутня фаза моніторингу.

Головне – реалізація міжнародного підходу впровадження та реалізації національної політики зайнятості надає інструмент поставити питання трудоресурсного забезпечення в центр загальнонаціональної стратегії розвитку та сформувати зв'язки з іншими напрямками політик, підпорядкувавши їх спільному пріоритету розвитку, зокрема у сучасних умовах.

Доктор економічних наук, професор Денис ТАРАСЕНКО:

Питання до слайду 9: по-перше, охарактеризуйте зворотній зв'язок між рівнем зайнятості та державними бюджетними асигнуваннями на НДДКР, що ми бачим через відповідні від'ємні коефіцієнти в отриманому рівнянні. По-друге, чи порівнювали ви отриманий вами прогноз щодо рівня зайнятості ЄС-27 до 2030 р. з іншими прогнозами чи експертними оцінками?

Дмитро ВОСКОБОЙНИК: Щодо зворотного зв'язку між рівнем зайнятості та державними бюджетними асигнуваннями на НДДКР, варто зазначити, що інвестиції в інновації та цифровізацію спричиняють технологічне витіснення працівників коротко- та середньостроковому періодах – але це стосується переважно зменшення потреби у низько- та середньокваліфікованій праці (через швидке впровадження нових технологій, автоматизацію рутинних операцій, оптимізацію бізнес-процесів). А у довгостроковій перспективі державне інвестування НДДКР матиме позитивні наслідки для економічного зростання.

Щодо прогнозних значень рівня зайнятості у 2032 р., отримані нами значення є трохи нижчими, ніж визначені у Європейському стовпі соціальних прав – за ним на 2030 рік ЄС встановлено мету щодо досягнення рівня 78% зайнятості.

Кандидат економічних наук, доцент Клавдія ТАХТАРОВА:

Питання до слайду 6: на рис. 3 ви представили прогноз чисельності зайнятого населення в Україні до 2032 р. – деталізуйте, будь ласка, його результати.

Дмитро ВОСКОБОЙНИК: Цей прогноз підтвердив наявність дефіциту щодо зайнятого населення у найближчій перспективі. За основу було взято оцінки Міністерства економіки України спільно з Міжнародною організацією праці та Міжнародною організацією з міграції восени 2023 р. – щодо очікуваної потреби у зайнятих та їх чисельності – це проноз 1. І додатково було зроблено нові розрахунки – прогнози 2 і 3. В результаті сформувалась представлена на слайді оцінка дефіциту, що сягає від 6,9 до 13,4 млн. осіб, тобто нестача зайнятих тобто в середньому складатиме близько 10 млн., а отже важливості набуває міграційний вектор в контексті регулювання зайнятості.

Кандидат економічних наук, доцент Інна АРАКЕЛОВА:

Питання до слайду 12: ви представили достатньо ґрунтовний підхід до формування цифрової міграційної інфраструктури в Україні. Чи здійснювали Ви оцінку тривалості її впровадження, ґрунтуючись на виділених етапах? І якщо оцінювали ризики, то які з цих ризиків визначили як найбільш критичні?

Дмитро ВОСКОБОЙНИК: По-перше, щодо викликів, в роботі було ідентифіковано ключові ризики розвитку цифрової міграційної інфраструктури в Україні, до них належать: цифровий розрив, інформаційна вразливість, загрози кібербезпеці. По-друге, щодо тривалості впровадження, за попередніми оцінками знадобиться кілька років (1-1,5 роки на кожен етап), при цьому важливим є узгодження концептуальної потреби щодо доцільності впровадження. Визнання значущості такого підходу може стимулювати конкретні дії вже найближчим часом як основу масштабних перетворень.

Після відповідей на запитання виступили:

Науковий керівник – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економіки праці економіко-правового факультету Маріупольського державного університету Світлана ЛАНСЬКА.

Виконання освітньо-наукової програми. Здобувачем Воскобойником Дмитром Васильовичем повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до освітньо-наукової програми «Економіка» аспірантури Маріупольського державного університету, що повністю відповідає Національній рамці кваліфікацій та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 (зі змінами).

Здобувачем Воскобойником Д.В. здобуто глибинні знання за спеціальністю (48 кредитів ЄКТС): пройдено цикли теоретичної та науково-дослідної підготовки (теоретичне навчання протягом двох років (2022-2024 рр., 1-3 семестри) та науково-дослідну практику (квітень 2024 р., 4 семестр)), набуто практичні навички щодо здатності до оволодіння та розвитку методології наукової, педагогічної та міжнародної економічної діяльності; набуто універсальні навички дослідника щодо пошуку, систематизації та синтезу наукової економічної інформації з різних джерел; сформовано системний науковий світогляд, що сприяє прояву креативності, продукуванню та прийняттю обґрунтованих рішень; здобуто досвід щодо застосовування методології наукової й освітньої діяльності, а також сформовано вміння швидко адаптуватись до змін і творчо застосовувати новітні інформаційно-комунікаційні технології в наукових дослідженнях, проявляти гнучкість мислення, демонструвати культуру наукового усного і писемного мовлення державною та іноземними мовами при оформленні наукових та академічних текстів, демонстрації результатів наукових досліджень у ході дискусій і наукової полеміки, працювати в команді дослідників, виявляти ініціативу, брати на себе відповідальність, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, дотримуючись принципів академічної доброчесності та наукової етики, а також здійснювати критичний аналіз світоглядних і методологічних проблем, в тому числі міждисциплінарного характеру; сформовано навички щодо вирішення сучасних наукових і практичних проблемних питань розвитку національних економік і міжнародних економічних відносин у контексті глобальних трансформацій; здобуто досвід аналізу результатів наукової діяльності.

Воскобойник Д.В. протягом навчання проявив себе як наполегливий, відповідальний науковець, своєчасно виконував всі розділи індивідуального навчального плану, відвідував лекції та семінарські заняття, які проводили науково-педагогічні працівники університету, брав участь в організації та проведенні науково-практичних заходів (конференцій, круглих столів).

Здобувач Воскобойник Д.В. оволодів загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору (3 кредити ЄКТС).

Під час виконання освітньо-наукової програми здобувач Воскобойник Д.В. набув універсальні навички дослідника (3 кредити ЄКТС), зокрема щодо усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведенні навчальних занять, управлінні науковими проєктами та складання пропозицій щодо здійснення наукових досліджень тощо.

Здобувач Воскобойник Д.В. опанував мовні компетентності в обсязі, достатньому для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності (6 кредитів ЄКТС).

Здобувачем Воскобойником Д.В. здобуто необхідні теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання

комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності. Воскобойник Д.В. оволодів методологією наукової діяльності (4 кредити ЄКТС), а також провів власне наукове дослідження, результати якого мають новизну, теоретичне та практичне значення.

Виконання індивідуального плану наукової роботи. Індивідуальний план наукової роботи здобувача Воскобойника Д.В. був затверджений рішенням вченої ради Маріупольського державного університету 02 листопада 2022 року (протокол № 3).

Науковий керівник: Ланська Світлана Петрівна, к.е.н., доцент.

Термін виконання роботи: 2022 – 2026 роки.

Здобувач Воскобойник Д.В. своєчасно та в повному обсязі виконував усі розділи індивідуального плану наукової роботи відповідно до визначених термінів. Протягом періоду навчання в аспірантурі здійснював оприлюднення результатів наукового дослідження у наукових фахових виданнях, брав активну участь у науково-практичних заходах (конференціях, круглих столах), а також був учасником тематичних наукових досліджень економіко-правового факультету університету.

Актуальність дисертації. В сучасних умовах розвитку економіки України з урахуванням впливу цифровізації відбуваються суттєві трансформації зайнятості населення, що проявляються у зміні форм організації праці, поширенні нестандартних форм зайнятості, а також у трансформації професійної структури ринку праці. Активне впровадження цифрових технологій зумовлює зростання вимог до компетентностей працівників і водночас посилює ризики соціальної вразливості окремих категорій зайнятого населення. За сучасних соціально-економічних викликів дослідження трансформації зайнятості в контексті цифровізації економіки є актуальним з огляду на необхідність наукового обґрунтування напрямів удосконалення державної політики у сфері зайнятості, що підтверджує актуальність теми дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано відповідно до напрямів науково-дослідної роботи Маріупольського державного університету Міністерства освіти і науки України: науково-дослідної теми кафедри економіки праці «Світовий ринок праці в умовах глобальних трансформацій економічного розвитку» (номер державної реєстрації 0122U201429), у рамках якої здійснено дослідження впливу глобальних чинників на трансформацію зайнятості населення; кафедри економіки та міжнародних економічних відносин «Економічна безпека країн Європи в умовах сучасних глобальних трансформацій» (номер державної реєстрації 0124U001500), у рамках якої здійснено порівняльний аналіз складових державної політики України у сфері зайнятості з підходами МОП.

Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна. Наукова новизна отриманих в процесі дослідження результатів полягає у поглибленні теоретико-методологічних основ дослідження зайнятості населення і розробці науково-практичних рекомендацій щодо регулювання трансформації зайнятості з урахуванням проявів цифровізації економіки України.

Серед основних досягнень дисертаційної роботи Воскобойника Д.В., що дозволяють підтвердити наукову новизну, слід виділити наступні:

вперше:

запропоновано концептуальний алгоритм формування цифрової міграційної інфраструктури в Україні як важливий інструмент проактивної політики регулювання зайнятості, що передбачає логічну послідовність етапів – підготовчий, розробки та пілотування, масштабування й оцінювання, інтеграції при постійному моніторингу та гарантуванні безпеки, – з метою об'єднання різних цифрових сервісів у цілісну національну екосистему управління мобільністю людського капіталу в контексті трудоресурсного забезпечення економіки;

удосконалено:

організаційно-економічні засади регулювання зайнятості населення, зокрема розроблено структурно-функціональну модель регулювання трансформаційної зайнятості в Україні, що демонструє комплексний підхід до управління з урахуванням особливостей розвитку країни в сучасних умовах через виокремлення на основі чинників і характеристик трансформаційної зайнятості (обумовлююча складова) мети, завдань, принципів, векторів, інструментів її регулювання (функціональна складова), що мають обумовити комплексні соціально-економічні, інституційні та стратегічних результати (результуюча складова), демонструючи багатовимірність, системний характер та інтеграцію сучасних процесів у сфері зайнятості країни;

теоретико-прикладні засади регулювання зайнятості населення, а саме через систематизацію наявних складових політики України із рекомендаціями МОП щодо управління зайнятістю, обґрунтовано доцільність і розроблено комплексний підхід до формування національної політики зайнятості в Україні як концептуальної рамки, в межах якої здійснюється узгодження різних напрямів державної політики (економічної, промислової, соціальної, демографічної, міграційної, інклюзивної), що має реалізовуватись в контексті людиноцентричного підходу та сприяти підвищенню конкурентоспроможності країни;

дістали подальшого розвитку:

теоретико-методологічні основи дослідження зайнятості, а саме виходячи з того, що трансформація зайнятості є багатовимірним процесом, зумовленим одночасною дією глобальних та локальних чинників, запропоновано класифікацію проявів трансформації зайнятості (за характером змін, формою організації праці, технологічним виміром, соціально-інституційними наслідками, структурними зрушеннями, напрямками впливу);

концептуальні основи регулювання зайнятості населення, зокрема запропоновано концептуальний підхід до визначення складових трансформації зайнятості, що поєднує сукупність рівнів її реалізації, проявів, видів, типів й етапів, що формуються внаслідок впливу зовнішніх і внутрішніх чинників та є основою для модернізації політики регулювання зайнятості;

понятійно-категорійний апарат дослідження зайнятості населення через надання авторських визначень понять: трансформація зайнятості, яку запропоновано визначати як багаторівневий та динамічний процес кількісних і якісних змін у формах, структурі, змісті та умовах реалізації праці, що відбувається під впливом взаємодії комплексу чинників, які призводять до якісно іншого стану функціонування системи та зумовлюють перегляд моделей використання робочої сили, соціально-трудових відносин і механізмів державного регулювання; трансформаційна зайнятість – як особливий стан зайнятості населення, що формується під впливом структурних, технологічних і інституційних перетворень у сфері реалізації праці та характеризується значущими змінами в структурі зайнятого населення, поширенням нових моделей взаємодії на ринку праці, переорієнтацією потоків робочої сили тощо, зумовлюючи необхідність актуалізації регулюючої ролі держави у координації трансформаційних процесів.

Нові науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати проведених досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані в процесі дослідження теоретичні результати стали основою рекомендацій щодо формування економічної безпеки України в контексті сучасних глобальних викликів на державному, регіональному рівнях, на рівні окремих суб'єктів господарювання та громадських об'єднань. Рекомендації, пропозиції та одержані результати впроваджено на державному рівні: Державним центром зайнятості (довідка № 33/10/11428-25 від 08.12.2025 р.), на регіональному рівні: Івано-Франківською торгово-промисловою палатою (довідка № 305/01/07-16-1 від 21.11.2025 р.), на рівні підприємств і організацій: ГО «Офіс міграційної політики» (довідка № 73/5 від

07.08.2025 р.), Асоціацією «Всеукраїнська асоціація компаній з міжнародного працевлаштування» (довідка № 126/2-10 від 16.07.2025 р.).

Матеріали дослідження також впроваджено у навчальний процес Маріупольського державного університету, зокрема при викладанні дисциплін «Державне регулювання зайнятості», «Цифрові трансформації трудових ресурсного забезпечення економіки» (довідка № 01-25/04 від 12.01.2026 р.).

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації. Теоретико-методологічні положення, практичні висновки і рекомендації дисертаційної роботи Воскобойника Д.В., які характеризуються науковою новизною, сформульовані здобувачем самостійно і відображають його науковий внесок у поглиблення теоретико-методологічних основ дослідження зайнятості населення та розробку науково-практичних рекомендацій щодо регулювання трансформації зайнятості України з урахуванням проявів цифровізації економіки. Теоретичною й методологічною основою дисертаційної роботи є концептуальні положення економічної теорії, наукові праці українських і зарубіжних вчених щодо дослідження теорії трансформаційних змін, формування та регулювання зайнятості населення, змісту й особливостей поширення цифровізації в економіці.

При вирішенні поставлених задач дослідження використано діалектичний метод наукового пізнання, а також загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, а саме: наукового узагальнення – при вивченні теоретичних засад зайнятості та механізмів її регулювання, ідентифікації проявів процесу трансформації; аналізу й синтезу – при дослідженні змісту цифровізації економіки, складових трансформації зайнятості населення; порівняльного аналізу – при оцінці складових державної політики України в сфері зайнятості з міжнародними підходами, визначенні особливостей їх регуляторного забезпечення; статистичного аналізу та прогнозування – при визначенні тенденцій розвитку зайнятості в Україні; економетричного моделювання – при визначенні впливу цифровізації економіки на тенденції розвитку зайнятості населення та ін. Системний підхід надав змогу сформувати структурно-функціональну модель регулювання трансформаційної зайнятості в Україні, що відображає комплексний підхід до управління з урахуванням особливостей розвитку країни в сучасних умовах.

Поставлена мета відповідає темі дисертаційної роботи. Досягнення окресленої мети розкривається у комплексі завдань. Висновки є узагальненням досліджень та основою формулювання практичних рекомендацій.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні і практичні положення та результати проведеного дослідження були представлені та отримали схвалення на 16 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях і круглих столах, зокрема: Міжнародна науково-практична конференція «Соціально-трудова сфера в координатах нової економіки та глобальної соціоекономічної реальності: виклики, шляхи розвитку» (11-12 листопада 2020 р., м. Київ); круглий стіл «Глобалізація ринку праці: виклики для України» (17 грудня 2020 р., м. Київ; 21 грудня 2021 р., м. Київ); науково-практична конференція «Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації» (24 червня 2021 р., м. Київ); IX, X, XI Міжнародна науково-практична конференція «Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір» (18 листопада 2022 р., м. Київ; 15 грудня 2023 р., м. Київ; 13 грудня 2024 р., м. Київ); XXV, XXVI, XXVII підсумкова науково-практична конференція викладачів МДУ «Актуальні проблеми науки та освіти» (10 лютого 2023 р., м. Київ; 22 лютого 2024 р., м. Київ; 20 лютого 2025 р., м. Київ); I, II, III Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України:» (27 квітня 2023 р., м. Київ; 25 квіт. 2024 р., м. Київ; 24 квітня 2025 р., м. Київ); міжнародна науково-практична конференція «Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України» (07-08 грудня 2023 р., м. Київ); XXV Всеукраїнська наукова конференція студентів та молодих вчених «Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній

економіці» (02 квітня 2025 р., м. Вінниця), III Міжнародна науково-практична конференція «The Future of Science, Technology and Economy» (29-31 жовтня 2025 р., м. Софія, Болгарія).

Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача. Результати дослідження опубліковано в 23 наукових працях загальним обсягом 6,9 д.а. (особисто автора – 4,2 д.а.), серед яких 6 статей у наукових фахових виданнях України (2 статті одноосібні), 1 стаття в іншому науковому виданні, 16 публікацій за матеріалами міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференцій та круглих столів.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. У результаті проведеного дослідження вирішено важливе наукове завдання – здійснено розвиток теоретико-методологічних основ трансформації зайнятості населення під впливом цифровізації та розроблено науково-практичні рекомендації щодо регулювання трансформації зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України.

Спеціальність, якій відповідає дисертація. Дисертація повною мірою відповідає спеціальності 051 Економіка.

Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації. Матеріал дисертаційної роботи викладено послідовно, завдяки чому ясно та легко простежується логіка дослідження. У цілому дослідження Воскобойника Д.В. характеризується структурованістю, методичною завершеністю та чіткістю одержаних результатів.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. Робота виконана із дотриманням правил і норм академічної доброчесності, що підтверджено довідкою про оригінальність дисертації, поданої на здобуття ступеня доктора філософії від 03.02.2026 р.

Загальний висновок. Дисертаційна робота Воскобойника Д.В. за своїм змістом, науковою новизною, теоретичним рівнем і практичною значущістю є завершеною кваліфікаційною науковою працею, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують конкретне наукове завдання. Робота повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та може бути представлена до публічної презентації здобувачем наукових результатів.

Рецензент дисертаційної роботи – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту та фінансів Навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету **Марина ГОРБАШЕВСЬКА**.

Сучасний етап розвитку світового господарства характеризується неперервним поширенням цифрових технологій, що виступають каталізатором глибинних структурних трансформацій економічних відносин. Цифровізація, як невід’ємна складова Четвертої промислової революції, не лише модифікує окремі бізнес-процеси, а формує новий цифровий концепт життєдіяльності суспільства. У цих умовах сфера зайнятості, як фундаментальна детермінанта соціальної стабільності, зазнає найбільш інтенсивних якісних змін. Актуальності набули дослідження щодо переосмислення класичних моделей ринку праці в нових умовах, визначення адаптаційного методологічного інструментарію в контексті оцінки та регулювання зайнятості, що є критично важливими для актуалізації регуляторної політики держави, спрямованої на мінімізацію ризиків у сфері трудових ресурсного забезпечення економіки.

Для України питання трансформації зайнятості набуло особливої значущості внаслідок синергії глобальних технологічних трендів та екстремальних внутрішніх викликів. Геополітична нестабільність, масові міграційні процеси та руйнація традиційних виробничих ланцюгів зумовлюють потребу у формуванні адаптивного ринку праці, здатного функціонувати на засадах цифрової залученості. Цифровізація в цьому контексті виступає не лише викликом, а й стратегічним ресурсом для відновлення економічного потенціалу та інтеграції людського капіталу країни в глобальний цифровий простір.

З огляду на вищезазначене, актуальність представленої дисертаційної роботи, в якій розвинуто аспекти трансформації зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України, не викликає сумнівів.

У процесі дослідження Д.В. Воскобойником одержано наукові результати, які розкривають особистий внесок автора у розробку проблеми та характеризують новизну роботи. Зокрема автором:

запропоновано визначення понять «трансформація зайнятості» та «трансформаційна зайнятість», які розширюють понятійно-категорійний апарат дослідження зайнятості населення в умовах неперервного розвитку;

розвинуто теоретико-методологічні основи дослідження зайнятості населення та концептуальні основи її регулювання через обґрунтування класифікації проявів трансформації зайнятості (за характером змін, формою організації праці, технологічним виміром, соціально-інституційними наслідками, структурними зрушеннями, напрямками впливу) та розробку концептуального підходу до визначення складових трансформації зайнятості, який поєднує сукупність рівнів її реалізації, проявів, видів, типів й етапів, що формуються внаслідок впливу зовнішніх і внутрішніх чинників та є основою для модернізації політики регулювання зайнятості;

поглиблено організаційно-економічні засади регулювання зайнятості населення за допомогою розробки структурно-функціональної моделі регулювання трансформаційної зайнятості в Україні, що відображає комплексний підхід до управління з урахуванням особливостей розвитку країни в сучасних умовах через виокремлення на основі чинників і характеристик трансформаційної зайнятості (обумовлююча складова) мети, завдань, принципів, векторів, інструментів її регулювання (функціональна складова), що мають призводити до комплексу результатів соціально-економічного, інституційного та стратегічного характеру (результуюча складова);

обґрунтовано доцільність і розроблено комплексний підхід до формування національної політики зайнятості в Україні як концептуальної рамки, в межах якої здійснюється узгодження різних напрямів державної політики (економічної, промислової, соціальної, демографічної, міграційної, інклюзивної), що має реалізовуватись в контексті людиноцентричного підходу та сприяти підвищенню конкурентоспроможності країни;

запропоновано концептуальний алгоритм формування цифрової міграційної інфраструктури в Україні як інструмент проактивної політики регулювання зайнятості, що передбачає об'єднання різних цифрових сервісів у цілісну національну екосистему управління мобільністю людського капіталу в контексті трудових ресурсного забезпечення економіки.

Дисертацію виконано відповідно до напрямів науково-дослідної роботи Маріупольського державного університету – за науково-дослідними темами кафедри економіки праці «Світовий ринок праці в умовах глобальних трансформацій економічного розвитку» (номер держреєстрації 0122U201429); кафедри економіки та міжнародних економічних відносин «Економічна безпека країн Європи в умовах сучасних глобальних трансформацій» (номер держреєстрації 0124U001500).

Теоретичне значення результатів дисертаційної роботи полягає у поглибленні науково-методологічних основ дослідження процесів трансформації зайнятості населення з урахуванням впливу цифровізації економіки України.

Практичне значення основних положень, розроблених у дисертаційній роботі, полягає в тому, що вони виступають науковим підґрунтям для визначення напрямів регулювання трансформаційної зайнятості з урахуванням викликів цифровізації економіки України.

Рекомендації та пропозиції, викладені в дисертації, використано у практичній діяльності: Державного центру зайнятості (довідка № 33/10/11428-25 від 08.12.2025 р.), Івано-Франківської торгово-промислової палати (довідка № 305/01/07-16-1 від 21.11.2025 р.), ГО «Офіс міграційної політики» (довідка № 73/5 від 07.08.2025 р.), Асоціації «Всеукраїнська асоціація компаній з міжнародного працевлаштування» (довідка № 126/2-10 від

16.07.2025 р.). Також, матеріали дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Маріупольського державного університету, зокрема при викладанні дисциплін «Державне регулювання зайнятості», «Цифрові трансформації трудових ресурсного забезпечення економіки» (довідка № 01-25/04 від 12.01.2026 р.).

За темою наукової роботи опубліковано 23 наукові роботи загальним обсягом 6,9 д.а., з них особисто автору належить 4,2 д.а., у тому числі у наукових фахових виданнях – 6 робіт, з яких 2 є одноосібними, а також 16 публікацій за матеріалами науково-практичних конференцій і круглих столів. Публікації з достатньою повнотою відображають зміст дисертаційної роботи.

Досягнення поставленої мети забезпечено шляхом системного й послідовного розв'язання визначених у дослідженні завдань. Проведений аналіз засвідчує застосування автором широкого спектра загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема діалектичного підходу, методів наукового узагальнення, аналізу та синтезу, порівняльного й статистичного аналізу, прогнозування, а також економетричного моделювання та інших інструментів наукового пізнання.

Водночас, незважаючи на досягнуті наукові результати та практичну значущість роботи, є певні зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації:

1). У дисертаційній роботі, на наш погляд, є дискусійним підхід щодо вивчення концепту національної політики зайнятості відповідно до вимог МОП у кількох розділах, зокрема у п. 1.1, с. 45-49 (міжнародний стандарт щодо регулювання зайнятості населення) та в п. 2.2, с. 115-120 (порівняння складових національної політики зайнятості за визначенням МОП із змістом державної політики зайнятості населення в Україні). Безумовно, вагомим за науковою значущістю здобутком є запропонований автором у п. 3.2, с. 169-175, комплексний підхід до формування національної політики зайнятості в Україні, однак у дослідженні його обґрунтування можна було зосередити в одному з розділів.

2). Одним із найбільш значущих результатів автора дисертаційної роботи є розробка концептуального алгоритму формування цифрової міграційної інфраструктури в Україні (с. 182-184), однак у роботі аналіз міграційних тенденцій як передумов оновлення регуляторної політики на ринку праці здійснений лише на с. 111-114. Вважаємо, що варто було приділити більше уваги цьому аспекту під час дослідження.

3). При дослідженні цифровізаційних трансформацій у сфері державного регулювання зайнятості в Україні, зокрема основних змін, що вже є реалізованими на загальнонаціональному рівні (с. 122-125), не зазначено вплив на них розвитку електронного урядування в країні, що фактично є першоджерелом більшості відзначених трансформацій. Було б доцільно приділити цьому увагу, зважаючи на контекст дослідження.

4). Здійснене у п. 3.1, моделювання впливу цифровізації економіки на тенденції розвитку зайнятості населення (с. 149-159) доцільно було б посилити використанням додаткових інструментів економетричного аналізу та прогнозування з метою розширення доказової бази дослідження.

Водночас слід зазначити, що висловлені зауваження не знижують наукової та практичної цінності здійсненого дослідження, і не впливають на значущість представлених висновків і рекомендацій.

Вищевикладене дозволяє зробити висновок, що дисертаційна робота Дмитра Васильовича Воскобойника «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України» за спеціальністю 051 Економіка є самостійним завершеним науковим дослідженням, що містить обґрунтовані й достовірні наукові результати, відповідає вимогам наказу МОН України «Про затвердження вимог до оформлення дисертації (зі змінами)» від 12.01.2017 р. № 40, вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (зі змінами)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44. Дисертація може бути представлена до захисту на засіданні разової спеціалізованої вченої ради.

Надається слово здобувачу Дмитру Воскобойнику (відповідає на зауваження рецензента)

Дмитро ВОСКОБОЙНИК: Перш за все, дозвольте подякувати шановному рецензенту – кандидату економічних наук, доценту Марині Олексіївні Горбашевській за ретельне та уважне опрацювання роботи. Дозвольте надати відповіді на зроблені зауваження.

У відповідь на *перше зауваження*, з яким погоджуємось частково, маємо зазначити, що детальне вивчення концептуального підходу до формування національної політики зайнятості згідно з вимогами МОП, на наш погляд, було не повною мірою доцільним лише в аналітичному, або лише в теоретичному розділі, оскільки передбачає аналіз як загальних характеристик щодо її формування (нормативна складова), так і практик реалізації в конкретній країні (практична складова).

Щодо *другого зауваження*, міграційний чинник визначено одним з провідних, що впливають на трансформацію зайнятості в сучасній Україні, що відзначено в кількох групах висновків та результатів роботи. Констатуючи його вагомість, але не виокремлюючи в якості окремого завдання, увагу було зосереджено саме на інструментах подальшого впливу на сферу зайнятості через ефективізацію регулювання міграційних потоків.

Із *третьом і четвертим зауваженнями погоджуємось*, визначаючи ці напрями як пріоритетні у майбутніх дослідженнях.

Ще раз дозвольте подякувати шановному рецензенту за приділений час і увагу.

Рецензент дисертаційної роботи – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин економіко-правового факультету Маріупольського державного університету Ольга БЕЗЗУБЧЕНКО.

У сучасному геополітичному контексті, за умов інтенсивного поширення цифровізації в усіх секторах економіки, особливої актуальності набуває проблема трудоресурсного забезпечення країн. Ключовою складовою її розв'язання є сфера зайнятості населення, яка протягом останніх десятиліть зазнає системних трансформацій під впливом комплексних структурних змін, зокрема пов'язаних із розвитком інформаційно-комунікаційних технологій. Для України значущість цих процесів посилюється наслідками збройної агресії РФ, що зумовлює специфіку та унікальність трансформації зайнятості в сучасних умовах.

У зв'язку з цим особливої наукової та практичної значущості набуває розробка рекомендацій щодо регулювання трансформації зайнятості в умовах цифровізації економіки України на основі поглиблення та розвитку теоретико-методологічних засад дослідження зайнятості населення з урахуванням сучасних форм її прояву, що відповідає темі дослідження здобувача.

В дисертаційній роботі Воскобойника Д.В. серед найбільш вагомих наукових результатів теоретико-методологічного спрямування можна виокремити наступні:

поглиблено теоретико-методологічні та концептуальні засади регулювання зайнятості населення через розроблену *класифікацію проявів трансформації зайнятості* (за характером змін, формою організації праці, технологічним виміром, соціально-інституційними наслідками, структурними зрушеннями, напрямками впливу) та запропонований *концептуальний підхід до визначення складових трансформації зайнятості*, що поєднує сукупність рівнів її реалізації, проявів, видів, типів й етапів, що формуються внаслідок впливу зовнішніх і внутрішніх чинників та є основою для модернізації політики регулювання зайнятості;

розвинуто понятійно-категорійний апарат дослідження зайнятості, зокрема надано авторські визначення понять:

трансформація зайнятості – багаторівневий та динамічний процес кількісних і якісних змін у формах, структурі, змісті та умовах реалізації праці, що відбувається під впливом взаємодії комплексу чинників, які призводять до якісно іншого стану

функціонування системи та зумовлюють перегляд моделей використання робочої сили, соціально-трудових відносин і механізмів державного регулювання;

трансформаційна зайнятість – особливий стан зайнятості населення, що формується під впливом структурних, технологічних і інституційних перетворень у сфері реалізації праці та характеризується значущими змінами в структурі зайнятого населення, поширенням нових моделей взаємодії на ринку праці, переорієнтацією потоків робочої сили тощо, зумовлюючи необхідність актуалізації регулюючої ролі держави у координації трансформаційних процесів;

удосконалено організаційно-економічні засади регулювання зайнятості населення, а саме розроблено *структурно-функціональну модель регулювання трансформаційної зайнятості в Україні*, що відображає комплексний підхід до управління з урахуванням особливостей розвитку країни в сучасних умовах через виокремлення її складових (обумовлюючої функціональної, результуючої), що демонструє багатовимірність, системний характер та інтеграцію сучасних процесів у сфері зайнятості країни;

удосконалено теоретико-прикладні засади регулювання зайнятості населення через обґрунтування доцільності та розробку *комплексного підходу до формування національної політики зайнятості в Україні* як концептуальної рамки, в межах якої здійснюється узгодження різних напрямів державної політики – економічної, промислової, соціальної, демографічної, міграційної, інклюзивної, – що має реалізовуватись в контексті людиноцентричного підходу та сприяти підвищенню конкурентоспроможності країни;

розроблено *концептуальний алгоритм формування цифрової міграційної інфраструктури в Україні* як важливий інструмент проактивної політики регулювання зайнятості, що передбачає логічну послідовність етапів (підготовчий, розробки та пілотування, масштабування й оцінювання, інтеграції при постійному моніторингу та гарантуванні безпеки), з метою об'єднання різних цифрових сервісів у цілісну національну екосистему управління мобільністю людського капіталу в контексті трудоресурсного забезпечення економіки.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до напрямів науково-дослідної роботи Маріупольського державного університету за науково-дослідними темами економіко-правового факультету, зокрема кафедри економіки праці «Світовий ринок праці в умовах глобальних трансформацій економічного розвитку» (номер державної реєстрації 0122U201429), а також кафедри економіки та міжнародних економічних відносин «Економічна безпека країн Європи в умовах сучасних глобальних трансформацій» (номер державної реєстрації 0124U001500).

Не підлягає сумніву практичне значення одержаних результатів, які, поглиблюючи теоретико-методологічні основи дослідження зайнятості населення, містять науково-практичні рекомендації щодо регулювання трансформації зайнятості з урахуванням проявів цифровізації економіки України.

Важливо відзначити, що отримані автором результати дослідження, сформовані рекомендації та пропозиції впроваджено в практичну діяльність установ і організацій на різних інституційних рівнях, зокрема: Державного центру зайнятості (довідка № 33/10/11428-25 від 08.12.2025 р.), Івано-Франківської торгово-промислової палати (довідка № 305/01/07-16-1 від 21.11.2025 р.), ГО «Офіс міграційної політики» (довідка № 73/5 від 07.08.2025 р.), Асоціації «Всеукраїнська асоціація компаній з міжнародного працевлаштування» (довідка № 126/2-10 від 16.07.2025 р.). Також, матеріали дисертаційної роботи впроваджено у навчальний процес Маріупольського державного університету при викладанні дисциплін «Державне регулювання зайнятості» та «Цифрові трансформації трудоресурсного забезпечення економіки» (довідка № 01-25/04 від 12.01.2026 р.).

За темою дослідження опубліковано 23 наукові роботи, у тому числі 6 статей у наукових фахових виданнях України, з яких 2 є одноосібними, 16 публікацій за матеріалами науково-практичних конференцій і круглих столів, що свідчить про належну апробацію отриманих результатів.

Поставлену мету дослідження досягнуто через логічне, послідовне вирішення поставлених завдань. Здійснений в роботі аналіз свідчить про використання автором достатньо широкого кола методів наукового пізнання, зокрема діалектичного методу, наукового узагальнення, аналізу та синтезу, порівняльного і статистичного аналізу, прогнозування, економетричного моделювання та ін.

Але незважаючи на досягнуті наукові результати та практичну цінність дослідження, є певні зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації:

1). Теоретичний розділ дисертаційної роботи містить дослідження форм і видів зайнятості населення, зокрема з урахуванням впливу цифровізації: у п. 1.1. автором детально проаналізовано види і форми зайнятості; у п. 1.3. дослідження доповнено вивченням сучасних форм зайнятості, зокрема з акцентуванням уваги на цифровій платформній роботі. Доцільно було б більшою мірою доповнити результати теоретичного дослідження відповідним детальним аналізом нових форм зайнятості у другому розділі роботи.

2). В аналітичному розділі дисертаційної роботи, зокрема у п. 2.1, автором здійснено детальний аналіз показників зайнятості населення України, формуючи велику частину дослідження. На наш погляд, частину цього матеріалу доцільно було навести у додатках до дисертаційної роботи, зокрема зважаючи на те, що окремі показники проаналізовано у часовому періоді до 2021 р. (з об'єктивних причин). Натомість до основної частини дисертації доцільно було включити вичерпне викладення здійсненого прогнозування чисельності зайнятого населення України до 2032 р. за кількома сценаріями, яке міститься у додатку Е.

3). У третьому розділі дисертаційної роботи у п. 3.2 автором розроблено структурно-функціональну модель регулювання трансформаційної зайнятості в Україні, що передбачає комплекс результатів соціально-економічного, інституційного та стратегічного характеру. Дослідження лише виграло б, якщо наведені результати були б конкретизовані за ступенем очікуваних проявів.

4). За логікою викладання, також було б доцільно окреслити основні зміни у трудовому законодавстві України, пов'язані з цифровізацією економіки, оскільки це прямим чином пов'язано з сьогоденням реалізації права на працю та комплексом очікуваних змін у регулюванні зайнятості населення, на яких наголошує автор у третьому розділі роботи.

Зазначені зауваження не зменшують значущість дисертаційної роботи, яка є самостійною та завершеною науковою працею, відповідає вимогам МОН, а її результати мають наукову новизну та практичне впровадження.

Таким чином, дисертаційна робота Воскобойника Д.В. на тему «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України №44 від 12.01.2022 р. (зі змінами).

Вищезазначене дозволяє зробити висновок, що дисертація Воскобойника Д.В. на тему «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України» може бути рекомендована до захисту на засіданні разової спеціалізованої вченої ради за спеціальністю 051 Економіка.

Надається слово здобувачу Дмитру Воскобойнику (відповідає на зауваження рецензента)

Дмитро ВОСКОБОЙНИК: Дозвольте подякувати шановному рецензенту кандидату економічних наук, доценту Ользі Анатоліївні Беззубченко за приділений час і надані конструктивні зауваження. Дозвольте надати відповіді на зроблені зауваження.

На *перше* зауваження маємо відповісти, що незважаючи на загальне розуміння тенденцій щодо поширення в Україні нових форм зайнятості, зокрема цифрової платформної

роботи, наявним є дефіцит статистичних даних, придатних для аналізу. Це обумовило зосередження на питаннях актуалізації державного регулювання зайнятості населення в новітніх умовах розвитку економіки країни з урахуванням впливу цифровізації.

В цілому погоджуючись із *другим зауваженням*, зазначимо, що за логікою дослідження було витримано аналітичне подання схожих даних послідовно за етапами аналізу, а покроковий опис здійсненого прогнозування чисельності зайнятого населення України до 2030 р., як доповнюючу складову, представлено у *додатку Е* до дисертаційної роботи.

Із *третьім* зауваженням погоджуємось.

Щодо *четвертого зауваження*, визначення змін у трудовому законодавстві України внаслідок цифровізації економіки не входило до кола визначених завдань дослідження, але є логічним його продовженням і буде розглянуто у подальшій дослідницькій роботі.

Ще раз дозвольте подякувати шановному рецензенту за глибокий аналіз роботи.

В обговоренні дисертаційної роботи взяли участь:

Доктор економічних наук, професор Денис ТАРАСЕНКО, доктор економічних наук, доцент Володимир ПАНЧЕНКО, кандидат економічних наук, доцент Христина МІТЮШКІНА, кандидат економічних наук, доцент Вікторія МАЦУКА, кандидат економічних наук, доцент Клавдія ТАХТАРОВА, кандидат економічних наук, доцент Інна АРАКЕЛОВА.

В обговоренні дисертаційної роботи взяли участь:

Кандидат економічних наук, доцент **Христина МІТЮШКІНА:**

На сьогоднішній нашій зустріч дві теми, які ми заслухали, є дуже дотичними одна до одної: спочатку ми розглядали міжнародні аспекти, а з паном Дмитром заглибилися в аспекти трудових ресурсних проблем України, що є дуже важливим для нас. Я підтримую вас і ваше глибоке наукове дослідження. Ви підняли важливу тему, зважаючи на перші пункти вашої наукової новизни, щодо формування цифрової інфраструктури зайнятості населення України. Дійсно сьогодні це є надактуальним і надважливим, бо всі ми знаходимося не осторонь цих процесів цифровізації, що охопили й нашу країну зокрема. У вашому дослідженні, на мій погляд, на велику увагу заслуговує значна робота, яку ви здійснили, – проаналізували політику зайнятості в різних країнах, зокрема регіональну складову, і виявили інструменти, пов'язані з цифровою трансформацією. Також на увагу заслуговує здійснене моделювання впливу цифровізації економіки і виявлення подальших тенденцій розвитку зайнятості. Я підтримую вас в тому, щоб ви продовжили представляти свою роботу на офіційному високому рівні та здобули ступінь доктора філософії. Бажаю в подальшому вагомих наукових відкриттів, які б мали практичну значущість для нашої країни.

Доктор економічних наук, професор **Денис ТАРАСЕНКО:**

Перш за все, хочу сказати, що сьогодні ми дійсно побачили якісну публічну презентацію результатів досліджень молодого науковця за актуальною темою. Ми розглянули важливі питання і виклики для нашої країни, обумовлені цифровізацією. Ми зрозуміли, що є молоді люди, які опікуються цими проблемами, шукають нові рішення, будують нові моделі. Я хотів би відзначити унікальність цієї роботи: вона зроблена на перетині різних напрямів – те, що у автора є фах щодо використання цифровізаційних інструментів, сприяло тому, що ми бачимо якісний результат: є нові рішення, робота сформована та заслуговує на підтримку. Я буду рекомендувати її до захисту в спеціалізованій вченій раді.

Кандидат економічних наук, доцент **Вікторія МАЦУКА:**

Я також хочу підтримати дисертаційну роботу. На мій погляд, робота є дуже актуальною, дуже вчасною. Автор показує, як саме цифровізація змінює ринок праці, хто опиняється в зоні ризику, які навички дозволять адаптуватися. На мій погляд, дуже цінними є рекомендації щодо перекваліфікації і розвитку саме цифрових компетентностей. Все це робить дослідження особливо цінним для державної політики. Ця дисертація вдало поєднує і теорію, і практику. Я переконана, що вона заслуговує на позитивну оцінку і рекомендуватиму її до захисту. Дякую.

Доктор економічних наук, доцент **Володимир ПАНЧЕНКО:**

Я хотів би приєднатись до позитивних відгуків і зазначити, що мені особливо цікаво те, що здобувач працює з нормативним забезпеченням і формує загальну рамку національної політики, основою якої має бути стратегія. Тому що, як правило, маючи досвід роботи в органах влади в якості чиновника, державним службовцям завжди хочеться діяти реактивно: тобто виникає проблема – вирішуємо. Ця реактивність не дає глянути за період, більший, ніж три місяці. Дуже важливо, що ця робота дає можливість мислити стратегічно. Важливо й те, що відзначали й інші спікери, що роботу виконано людиною, яка працює на межі цифрової сфери та реального життя. Ми бачимо, як швидко й неочікувано змінюється характер зайнятості, ми чули про роботизацію Ілона Маска, – і все це варто враховувати в стратегіях держав, особливо тих, які опинились у демографічній кризі. Вони мають все це розглядати комплексно. І тут маємо важливий підхід до цифровізації: з одного боку, це виклик, а з іншого, як ми знаємо, завжди в науці, – це ще й можливість. Тому потрібно рекомендувати цю роботу до захисту та побажати здобувачу здобути ступінь доктора філософії і продовжити дослідження. Дякую.

Кандидат економічних наук, доцент **Клавдія ТАХТАРОВА:**

Хочу привітати з публічною презентацією – вона відбулась. Варто відзначити, що здобувачем виконано навчальний план, тему дослідження розкрито повністю, зміст роботи повністю відповідає всім поставленим завданням. Отримані результати є доведеними, висновки – обґрунтованими. Тому я підтримую висновок, що ця робота відповідає вимогам положень щодо підготовки дисертаційних робіт, і рекомендую її до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді. Дякую.

Кандидат економічних наук, доцент **Інна АРАКЕЛОВА:**

Також хочу висловити підтримку пану Дмитру. Ця тема для мене особливо близькою з точки зору врахування саме міграційних процесів, управління людським капіталом: моя докторська дисертація також пов'язана з міграційними процесами – тому мені було досить цікаво ще з цієї точки зору розглянути ці питання. Хочу сказати, що в сучасних умовах, у яких ми живемо, тим паче в умовах воєнних викликів і вимушеної міграції, цифрові інструменти вже є не просто технічними рішеннями, які ми раніше розглядали як новаторські, а вимогою часу – вже має бути складова архітектури державної політики – і зайнятості, і реінтеграції нашого населення в умовах вимушеної міграції. Тому я бажаю, щоб всі розробки пана Дмитра знайшли місце в нашій країні, щоб їх можна було реалізувати. І щоб він продовжив далі в цьому ж напрямку працювати, тому що дійсно за цим наше майбутнє. Хочеться бачити результати цих впроваджень і далі.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
ВОСКОБОЙНИКА ДМИТРА ВАСИЛЬОВИЧА
на тему «Трансформація зайнятості населення
в контексті цифровізації економіки України»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
за спеціальністю 051 Економіка**

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю **051 Економіка** – Маріупольський державний університет, м. Київ, 2026.

У дисертаційній роботі вирішено важливе наукове завдання розвитку теоретико-методологічних основ дослідження зайнятості населення та розробки науково-практичних рекомендацій щодо регулювання трансформації зайнятості в умовах цифровізації економіки України.

Цифровізація економіки протягом багатьох років охоплює всі сфери суспільного розвитку, що зумовлює суттєві структурні зміни в економіці, а також у її складових – ринку праці в цілому й у сфері зайнятості населення, зокрема. Поширення цифрових технологій спричинило комплекс трансформацій у механізмах взаємодії між суб'єктами соціально-трудова відносин, моделях і формах організації праці, підвищуючи й модернізуючи вимоги до якості людських ресурсів як ключового чинника економічного зростання. За цих умов вкрай необхідною є актуалізація підходів до формування та реалізації політики зайнятості населення з урахуванням нових соціально-економічних реалій.

Для України зазначені процеси набули особливої значущості, оскільки цифровізацію визначено одним із стратегічних напрямів розвитку держави, що спрямований на сприяння економічній стійкості і збереження трудового потенціалу в умовах сучасних зовнішніх і внутрішніх викликів. Трансформаційні зміни у сфері зайнятості потребують системного наукового аналізу та розробки актуальних, науково-обґрунтованих підходів до їх регулювання в контексті цифровізації економіки.

Метою дисертаційної роботи є розвиток теоретико-методологічних основ дослідження зайнятості населення та розробка науково-практичних рекомендацій щодо регулювання трансформації зайнятості в умовах цифровізації економіки України.

Відповідно до мети роботи в дисертації поставлено і вирішено такі *завдання*:

- проаналізувати теоретичні засади формування та розвитку зайнятості населення і механізмів її регулювання;
- ідентифікувати процес трансформації та його прояви в сфері зайнятості населення;
- дослідити цифровізацію економіки як чинник впливу на трансформацію зайнятості;
- проаналізувати тенденції розвитку зайнятості в Україні;
- визначити цифровізаційні трансформації державного регулювання зайнятості в Україні;
- дослідити вплив глобальних чинників на трансформацію зайнятості населення в контексті цифровізації;
- здійснити моделювання впливу цифровізації економіки на тенденції розвитку зайнятості населення;
- окреслити концептуальні засади регулювання трансформаційної зайнятості в Україні;
- обґрунтувати створення цифрової міграційної інфраструктури в Україні як чинника сприяння зайнятості населення.

Об'єктом дослідження виступає процес трансформації зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні й організаційно-економічні аспекти трансформації зайнятості населення в системі регулювання національного ринку праці в умовах цифровізації економіки України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано відповідно до напрямів науково-дослідної роботи Маріупольського державного університету МОН України за науково-дослідними темами: кафедри економіки праці «Світовий ринок праці в умовах глобальних трансформацій економічного розвитку» (номер держреєстрації 0122U201429), в рамках якої здійснено дослідження впливу глобальних чинників на трансформацію зайнятості населення; кафедри економіки та міжнародних економічних відносин «Економічна безпека країн Європи в умовах сучасних глобальних трансформацій» (номер держреєстрації 0124U001500), у рамках якої здійснено порівняльний аналіз складових державної політики України у сфері зайнятості з підходами МОП.

Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в поглибленні теоретико-методологічних основ дослідження зайнятості населення та розробці науково-практичних рекомендації щодо регулювання трансформації зайнятості з урахуванням проявів цифровізації економіки України.

Конкретні наукові результати, що характеризують новизну проведеного дослідження, полягають у такому:

вперше:

розроблено концептуальний алгоритм формування цифрової міграційної інфраструктури в Україні, який передбачає логічну послідовність етапів впровадження (підготовчий; розробки та пілотування; масштабування й оцінювання; інтеграції з постійним моніторингом і гарантуванням безпеки), що має на меті об'єднання різних цифрових сервісів у цілісну національну екосистему управління мобільністю людського капіталу в контексті трудоресурсного забезпечення економіки;

удосконалено:

організаційно-економічні засади регулювання зайнятості населення, зокрема запропоновано структурно-функціональну модель регулювання трансформаційної зайнятості в Україні, що відображає комплексний підхід до управління з урахуванням особливостей розвитку країни в сучасних умовах через виокремлення на основі чинників і характеристик трансформаційної зайнятості (обумовлююча складова) мети, завдань, принципів, векторів, інструментів її регулювання (функціональна складова), що мають призводити до комплексу результатів соціально-економічного, інституційного та стратегічного характеру (результуюча складова), демонструючи багатовимірність, системний характер та інтеграцію сучасних процесів у сфері зайнятості країни;

теоретико-прикладні засади регулювання зайнятості населення, а саме обґрунтовано доцільність і розроблено комплексний підхід до формування національної політики зайнятості в Україні як концептуальної рамки, в межах якої здійснюється узгодження різних напрямів державної політики (економічної, промислової, соціальної, демографічної, міграційної, інклюзивної), що має реалізовуватись в контексті людиноцентричного підходу та сприяти підвищенню конкурентоспроможності країни;

отримали подальшого розвитку:

теоретико-методологічні основи дослідження зайнятості, а саме виходячи з того, що трансформація зайнятості є багатовимірним процесом, зумовленим одночасною дією глобальних та локальних чинників, запропоновано класифікацію проявів трансформації зайнятості (за характером змін, формою організації праці, технологічним виміром, соціально-інституційними наслідками, структурними зрушеннями, напрямами впливу);

концептуальні основи регулювання зайнятості населення, а саме запропоновано *концептуальний підхід до визначення складових трансформації зайнятості*, який поєднує сукупність рівнів її реалізації, проявів, видів, типів й етапів, що формуються внаслідок впливу зовнішніх і внутрішніх чинників та є основою для модернізації політики регулювання зайнятості;

понятійно-категорійний апарат дослідження зайнятості через надання авторських визначень понять: *«трансформація зайнятості»* – багаторівневий та динамічний процес кількісних і якісних змін у формах, структурі, змісті та умовах реалізації праці, що відбувається під впливом взаємодії комплексу чинників, які призводять до якісно іншого стану функціонування системи та зумовлюють перегляд моделей використання робочої сили, соціально-трудова відносин і механізмів державного регулювання; *«трансформаційна зайнятість»* – особливий стан зайнятості населення, що формується під впливом структурних, технологічних і інституційних перетворень у сфері реалізації праці та характеризується значущими змінами в структурі зайнятого населення, поширенням нових моделей взаємодії на ринку праці, переорієнтацією потоків робочої сили тощо, зумовлюючи необхідність актуалізації регулюючої ролі держави у координації трансформаційних процесів.

Нові науково обґрунтовані теоретичні та/або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що отримані висновки теоретичного та науково-прикладного характеру виступають основою формування організаційно-економічних засад регулювання трансформації зайнятості населення з урахуванням проявів цифровізації економіки України.

Рекомендації та пропозиції, викладені в дисертації, впроваджено у діяльність: Державного центру зайнятості (довідка № 33/10/11428-25 від 08.12.2025 р.), Івано-Франківської торгово-промислової палати (довідка № 305/01/07-16-1 від 21.11.2025 р.), ГО «Офіс міграційної політики» (довідка № 73/5 від 07.08.2025 р.), Асоціації «Всеукраїнська асоціація компаній з міжнародного працевлаштування» (довідка № 126/2-10 від 16.07.2025 р.).

Результати дослідження використовуються також у навчальному процесі Маріупольського державного університету при викладанні дисциплін «Державне регулювання зайнятості», «Цифрові трансформації трудових ресурсного забезпечення економіки» (довідка № 01-25/04 від 12.01.2026 р.).

Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Теоретичною й методологічною основою дисертації виступають положення економічної теорії, наукові праці зарубіжних і українських вчених в сфері дослідження особливостей розвитку і регулювання зайнятості населення, а також проявів цифровізації економіки. При вирішенні поставлених задач дослідження використано діалектичний метод наукового пізнання, а також загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: метод наукового узагальнення (для вивчення теоретичних засад зайнятості та механізмів її регулювання, ідентифікації проявів процесу трансформації); аналізу й синтезу (для дослідження змісту цифровізації економіки, складових трансформації зайнятості); порівняльного аналізу (для оцінки складових державної політики у сфері зайнятості України з міжнародними підходами, визначення особливостей їх регуляторного забезпечення), статистичного аналізу та прогнозування (для визначення тенденцій розвитку зайнятості в Україні, впливу глобальних чинників на трансформацію зайнятості в контексті цифровізації),

економетричного моделювання (для визначення впливу цифровізації економіки на тенденції розвитку зайнятості населення) та ін.

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти України з питань регулювання зайнятості населення, дані Державної служби статистики України, аналітичні матеріали міжнародних організацій, зокрема Організації Об'єднаних Націй, Міжнародної організації праці, Міжнародної організації з міграції, монографічні та періодичні наукові видання, результати власних досліджень автора.

Апробація результатів дисертації.

Основні наукові поняття, висновки та рекомендації дисертаційної роботи доповідались і отримали схвальний відгук на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях і круглих столах: Міжнародна науково-практична конференція «Соціально-трудова сфера в координатах нової економіки та глобальної соціоекономічної реальності: виклики, шляхи розвитку» (11-12 листопада 2020 р., м. Київ); круглий стіл «Глобалізація ринку праці: виклики для України» (17 грудня 2020 р., м. Київ; 21 грудня 2021 р., м. Київ); науково-практична конференція «Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації» (24 червня 2021 р., м. Київ); ІХ, Х, ХІ Міжнародна науково-практична конференція «Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір» (18 листопада 2022 р., м. Київ; 15 грудня 2023 р., м. Київ; 13 грудня 2024 р., м. Київ); XXV, XXVI, XXVII підсумкова науково-практична конференція викладачів МДУ «Актуальні проблеми науки та освіти» (10 лютого 2023 р., м. Київ; 22 лютого 2024 р., м. Київ; 20 лютого 2025 р., м. Київ); І, ІІ, ІІІ Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України» (27 квітня 2023 р., м. Київ; 25 квіт. 2024 р., м. Київ; 24 квітня 2025 р., м. Київ); міжнародна науково-практична конференція «Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України» (07-08 грудня 2023 р., м. Київ); XXV Всеукраїнська наукова конференція студентів та молодих вчених «Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці» (02 квітня 2025 р., м. Вінниця); 3rd International Scientific and Practical Conference «The Future of Science, Technology and Economy» (October 29-31, 2025, Sofia, Bulgaria).

Повнота опублікування результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача.

За темою дисертації опубліковано 23 наукові праці загальним обсягом 6,9 д.а., з них особисто автору належить 4,2 д.а., у тому числі 6 статей у наукових фахових виданнях України (з них 2 одноосібні), 16 публікацій за матеріалами науково-практичних конференцій і круглих столів.

Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Дисертація є самостійним науковим дослідженням, основні наукові положення, новизна та висновки, сформульовані визначення основних понять отримані безпосередньо автором та є особистим внеском здобувача в розробку теми дослідження.

Єдність змісту роботи, оцінка мови та стилю дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням наукового стилю викладення.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

Під час виконання дисертації здобувач дотримувалася принципів академічної доброчесності, що підтверджено висновком за результатами проведеної перевірки відповідно до чинного Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчально-методичних працях науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти МДУ (додається довідка від 03.02.2026). За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

Відповідність дисертації вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40.

Дисертація здобувача Воскобойника Дмитра Васильовича на тему: «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України», представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 Економіка, повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40, та може бути представлена до обговорення під час публічної презентації здобувачем наукових результатів.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Воскобойник В. В., Воскобойник Д. В. Тенденції міжнародної трудової міграції в умовах інтелектуалізації світогосподарського розвитку та цифровізації економіки. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Економіка*. 2021. Вип. 22. С. 43–50. DOI: 10.34079/2226-2822-2021-11-22-43-50. URL : <https://visnyk.mu.edu.ua/index.php/economics/issue/view/23/110>.

Особистий внесок здобувача: проаналізовано потоки міжнародної трудової міграції в контексті впливу тенденцій світогосподарського розвитку та цифровізаційних зрушень в економіці, виділено важелі регулювання потоків висококваліфікованої робочої сили як країнами еміграції, так і країнами імміграції.

2. Воскобойник В. В., Воскобойник Д. В. Вплив процесу цифровізації економіки на трансформацію зайнятості населення. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Економіка*. 2022. Вип. 24. С. 76–82. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-2822-2022-12-24-76-82>.

Особистий внесок здобувача: здійснено систематизацію наукових підходів до розгляду сутності категорії «цифровізація», обґрунтовано вплив процесу цифровізації на всі сфери економіки, зокрема ринок праці.

3. Воскобойник Д. В., Ланська С. П. Цифровізаційні трансформації державного регулювання зайнятості: вплив глобалізації. *Вісник Маріупольського державного університету. Сер. : Економіка*. 2024. Вип. 28. С. 117–129. DOI: <https://doi.org/10.34079/2226-2822-2024-14-28-117-129>.

Особистий внесок здобувача: визначено складові й етапи цифровізації системи державного регулювання зайнятості в Україні, ідентифіковано напрями актуалізації політики зайнятості населення.

4. Воскобойник Д. В., Ланська С. П. Трансформація ринку праці України в контексті глобальних економічних викликів. *Економіка і організація управління*. № 3 (59). 2025. С. 73–84. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2025.3.7>.

Особистий внесок здобувача: здійснено аналіз тенденцій економічної активності, зокрема зайнятості населення України у 2011-2024 рр., обґрунтовано важливість врахування трансформаційних змін на ринку праці при визначенні пріоритетів подальшого економічного розвитку України.

5. Воскобойник Д. В. Сучасні аспекти трансформації державної політики зайнятості населення в Україні. *Вісник Маріупольського державного університету*. Сер. : Економіка. 2025. Вип. 29. С. 121–131. DOI: <https://doi.org/10.34079/2518-1394-2025-15-29-121-131>.

6. Воскобойник Д. В. Тренди цифрової трансформації у сучасних національних політиках зайнятості. *Економіка і організація управління*. № 4 (60). 2025. С. 30–38. DOI: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2025.4.3>

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Воскобойник Д. В., Ланська С. П., Трансформаційні зміни в сфері зайнятості населення України з урахуванням впливу поширення інформаційно-комунікаційних технологій. *Соціально-трудова сфера в координатах нової економіки та глобальної соціоекономічної реальності: виклики, шляхи розвитку* : зб. тез доп. учасників Міжнар. наук.-практ. конф.; 11–12 листоп. 2020 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана ; [редкол.: А. М. Колот (голова) та ін.]. Київ : КНЕУ, 2020. С. 104–106. URL : <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/35093>.

Особистий внесок здобувача: визначено особливості віддаленої роботи в Україні внаслідок пандемії COVID-19.

2. Воскобойник В. В., Воскобойник Д. В. Ковід-19 як збудник української трудової міграції. *Глобалізація ринку праці: виклики для України* : збірник матеріалів доповідей круглого столу (Київ, 17 грудня 2020 р.) / за заг. ред. Р. В. Войтович, С. П. Калініної. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2021. С. 70–72.

Особистий внесок здобувача: визначено особливості політики зайнятості Польщі в сфері охорони здоров'я після пандемії COVID-19.

3. Воскобойник Д. В., Ланська С. П. Негативні тенденції зайнятості населення внаслідок цифровізації економіки. *Науково-практичне забезпечення надання публічних послуг в умовах децентралізації* : збірник матеріалів доповідей науково-практичної конференції, ч. 2 (Київ, 24 червня 2021 р.) / за заг. ред. О. А. Линдюк, С. П. Калініної. Київ : ППК ДСЗУ, 2021. С. 46–47.

Особистий внесок здобувача: окреслено складові впливу роботизації та автоматизації на сферу зайнятості населення.

4. Воскобойник Д. В. Вплив цифрового виключення на ринок праці. *Глобалізація ринку праці : виклики для України* : збірник матеріалів доповідей круглого столу (Київ, 21 грудня 2021 р.) / за заг. ред. Р. В. Войтович, С. П. Калініної. Київ : ППК ДСЗУ, 2022. С. 64–65.

5. Воскобойник Д. В. Цифрова компетентність населення як чинник розвитку економіки України. *Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір*: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 18 листопада 2022 р. / За заг. ред. д.е.н., проф. О. В. Булатової. Київ: МДУ, 2022. С. 131–134. URL : <http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4815>

6. Воскобойник Д. В. Актуалізація окремих форм зайнятості населення в умовах цифровізації економіки. *Актуальні проблеми науки та освіти*: зб. матеріалів ХХV підсумкової наук.-практ. конф. викладачів МДУ, м. Київ, 10 лют. 2023 р. / за заг. ред.

М. В. Трофименка; Маріуп. держ. ун-т. Київ: МДУ, 2023. С. 36–38. URL : <http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4805>

7. Воскобойник Д. Зміни у структурі зайнятості населення: наслідки цифрових трансформацій економіки. *Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень: виклики для України*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 27 квітня 2023 р.) / за заг. ред. С.П. Калініної. Київ: МДУ, 2023. С. 91–93. URL : <https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/4176>

8. Воскобойник Д. Трансформація зайнятості як передумова поствоєнного відновлення економіки України. *Проблеми і перспективи поствоєнної розбудови України*: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (07-08 грудня 2023 р.). Київ: МДУ, 2023. С. 344–346. URL : <https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/5554>

9. Воскобойник Д. В. Прискорення цифрового переходу як чинник трансформації ринків праці. *Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір*: матеріали X міжнар. наук.-практ. конф., 15 груд. 2023 р. / за заг. ред. О. В. Булатової. Київ : МДУ, 2023. С. 132–136. URL : <http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/6234>

10. Воскобойник Д. Тенденції зайнятості населення в європейських країнах. *Актуальні проблеми науки та освіти*: зб. матеріалів XXVI підсумкової наук.-практ. конф. викладачів МДУ, м. Київ, 22 лют. 2024 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка ; Маріуп. держ. ун-т. Київ: МДУ, 2024. С. 38–41. URL : <https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/6747>

11. Воскобойник Д. В., Ланська С.П. Роль сучасних цифрових технологій в управлінні міграцією. *Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень : виклики для України* : зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 квіт. 2024 р. / Маріуп. держ. ун-т ; за заг. ред. С.П. Калініної. Київ : МДУ, 2024. С. 55–57. URL : <https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/6565>

Особистий внесок здобувача: досліджено досвід країн ЄС щодо використання цифрових технологій у сфері міграційної політики.

12. Воскобойник Д.В. Про підходи щодо вимірювання цифрової зайнятості. *Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір*: Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції, 13 грудня 2024 р. / За заг. ред. д.е.н., професора Калініної С.П. Київ: МДУ, 2024. 132 с. С. 88–92. URL : <http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9259>

13. Воскобойник Д.В., Ланська С.П. Активна політика на ринку праці як чинник економічного розвитку країни. *Актуальні проблеми науки та освіти*: зб. матеріалів XXVII підсумкової наук.-практ. конф. викладачів МДУ, 20 лют. 2025 р. / за заг. ред. М. В. Трофименка ; Маріуп. держ. ун-т. Київ, 2025. С. 33–36. URL : <http://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/8707>

Особистий внесок здобувача: обґрунтовано пріоритетність активної політики на ринку праці, визначено її складові, доведено, що її вплив зростає в середньо- та довгостроковій перспективі.

14. Воскобойник Д.В. Макротренди економічного розвитку та їх вплив на зайнятість. *Праці XXV Всеукраїнської наукової конференції студентів та молодих вчених «Проблеми розвитку соціально-економічних систем в національній та глобальній економіці»* (2.04.2025 р., м. Вінниця). Том 2. Ред. кол. Орехова Т.В. та ін. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2025. С. 3–5.

15. Воскобойник Д.В. Трансформація потреб роботодавців: виклики сучасного ринку праці. *Розвиток ринку праці в умовах глобалізаційних зрушень : виклики для України* : збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції (Київ, 24 квітня 2025 р.) / за заг. ред. С. П. Калініної. Київ: МДУ, 2025. С. 147–150. URL : <https://repository.mu.edu.ua/jspui/handle/123456789/9016>

16. Lanska S., Voskoboinyk D. Transformation of employment in Ukraine under the influence of migration. *The Future of Science, Technology and Economy: Collection of Scientific Papers with Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference. International Scientific Unity*. October 29-31, 2025. Sofia, Bulgaria. P. 129–132. DOI: <https://doi.org/10.70286/isu-29.10.2025.003>

Особистий внесок здобувача: проаналізовано показники міграції населення України, обґрунтовано, доцільність розробки комплексної міграційної політики в країні.

Публікації в інших виданнях:

1. Воскобойник Д.В. Дослідження процесів цифровізації зайнятості населення на прикладі Польщі. *Молодий вчений*. 2021. № 11 (99). С. 352–356. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-77>

Структура та обсяг дисертації.

Дисертаційна робота складається зі анотації, вступу, трьох розділів, кожний з яких містить по 3 підрозділи, висновків до кожного розділу та загальних висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний обсяг дисертації становить 243 сторінки друкованого тексту, з них основного тексту 172 сторінки. Дисертаційна робота містить 31 таблицю (з яких 6 займають повну сторінку), 41 рисунок (з яких 4 займають повну сторінку), 6 додатків на 25 сторінках. Список використаних джерел налічує 210 найменувань (з них іноземною мовою – 77 найменувань) на 25 сторінках.

Характеристика особистості здобувача.

Воскобойник Дмитро Васильович народився 10 квітня 1997 року в селі Алтинівка Кролевецького району Сумської області.

ОСВІТА	2014-2018 рр. – Національний авіаційний університет, спеціальність «Комп'ютерні науки», бакалавр. 2018-2020 рр. – Національний авіаційний університет, спеціальність «Комп'ютерні науки, інформаційні управляючі системи та технології», магістр.
ДОСВІД РОБОТИ	з 02.02.2015 по 30.11.2017 – ТОВ «Перша міжнародна рекрутингова компанія «ІСТ-ВЕСТ», адміністратор сайту. з 07.12.2016 – по теперішній час – підприємницька діяльність, основний від економічної діяльності «Комп'ютерне програмування»

Індивідуальний план здобувач виконував своєчасно та в повному обсязі. За термін навчання опубліковано статті у фахових виданнях України, тези в матеріалах конференцій і круглих столів, брав участь в організації та проведенні всеукраїнських науково-практичних конференцій. Роботу виконано під керівництвом завідувача кафедри економіки праці, к.екон.н., доцента Ланської Світлани Петрівни. Попередньо робота була обговорена на засіданні кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Маріупольського державного університету.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація виконана фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури.

За рекомендацією рецензентів пропонується: відповідно до п. 15 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, **пропонується наступний склад разової ради:**

Голова ради: Панченко Володимир Григорович – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Маріупольського державного університету.

Рецензенти:

Горбашевська Марина Олексіївна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту та фінансів Навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету;

Беззубченко Ольга Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Маріупольського державного університету.

Офіційні опоненти:

Петрова Ірина Леонідівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу та поведінкової економіки Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК»;

Шкурат Марія Євгенівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Голова та рецензенти не заперечують щодо своїх кандидатур, попередня згода була надана 17 лютого 2025 року. Від офіційних опонентів маємо попередню домовленість та заяви на згоду про їх участь у роботі ради (додаються).

У результаті попереднього аналізу, і перевірки дисертації Воскобойника Дмитра Васильовича і повноти публікації основні результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Воскобойника Дмитра Васильовича на тему: «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Воскобойника Дмитра Васильовича відповідає спеціальності **051 Економіка** та вимогам **Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами), а також пп. **6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами).

3. Рекомендувати дисертацію Воскобойника Дмитра Васильовича на тему: «Трансформація зайнятості населення в контексті цифровізації економіки України» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 Економіка.

4. Рекомендувати Вченій раді Маріупольського державного університету затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради: Панченко Володимир Григорович – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Маріупольського державного університету.

Рецензенти:

Горбашевська Марина Олексіївна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри менеджменту та фінансів Навчально-наукового інституту управління Маріупольського державного університету;

Беззубченко Ольга Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Маріупольського державного університету.

Офіційні опоненти:

Петрова Ірина Леонідівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу та поведінкової економіки Вищого навчального закладу «Університет економіки та права «КРОК»;

Шкурат Марія Євгенівна – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації здобувача ступеня доктора філософії Воскобойника Дмитра Васильовича:

«За» – 15;

«Проти» – немає;

«Утримались» – немає.

Презентація Воскобойника Д.В. на 22 стор. додається.

Заступник декана економіко-правового факультету, к.е.н., доцент

Клавдія ТАХТАРОВА

Головуючий на засіданні, к.н.держ.упр., доцент

Наталя БАЛАБАНОВА

Секретар, к.е.н., доцент

Валерія ПОДУНАЙ